

Jani Kemppainen

23.4.2021

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: HaV pe 30.4.2021 klo 11.45 / HE 248/2020 vp / Lausuntopyyntö

Asiantuntijalausunto HE 248/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 105 ja 109§:n muuttamisesta

Rakennusteollisuus RT ry (myöh. RT) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä esitetään muutettavaksi nykyistä pelastuslain 109 §:ää siten, että siinä huomioidaan tällä hetkellä käytössä olevan viranomaisverkon (VIRVE) korvaaminen jatkossa laajakaistaisella viranomaisviestintäpalvelulla, joka perustuu kaupallisen teleyrityksen tarjoamaan matkaviestinverkkoon. Säännöksen piirissä jo nyt olevat kohteet eivät tässä yhteydessä käytännössä muuttuisi, mutta niissäkin tarvittaisiin teknisiä muutoksia, jotta viranomaisviestinnän kuuluvuus rakennuskohteessa myös uudessa tilanteessa olisi varmistettu. Muutokset merkitsisivät lisäkustannuksia rakennuskohteen omistajalle tai haltijalle. Jo tällä hetkellä rakennus omistaja tai haltija vastaa kohteeseen VIRVE:n kuuluvuuden varmistamiseksi edellytettävien muutosten kustannuksista.

RT katsoo, että esitetyt muutokset ovat sinällään perusteltuja, mutta niiden yksityiskohtiin liittyy joitakin tarkennusta vaativia määrittelyjä:

Lainmuutoksen myötä mahdollistetaan uusi liittymiä edellyttävä viranomaisviestintäpalvelu, jota ei tarjota viranomaisverkon määritelmän mukaisessa viranomaisverkossa, vaan kaupallisen teleyrityksen verkossa. Jo aikaisemmin koskien 800 MHz -taajuuksien verkkoja, teleoperaattorit DNA, Elisa ja Telia velvoitettiin Manner-Suomen osalta 97–99%:n peittoasteisiin koskien myös kohtuullista sisätilapeittoa. Lupaehdoissa kohtuullinen sisätilapeitto on määritelty seuraavasti: ”Televerkkopalvelut ovat ilman käyttäjille aiheutuvia lisäkustannuksia saatavilla vakituksessa asunnossa tai yrityksen toimipisteessä tavanomaisessa käyttöympäristössä. Tarvittaessa toimiluvanhaltija on velvollinen todentamaan palveluiden saatavuuden.”

Sama ehto koskee myös 700 MHz -taajuuksien toimilupia (toimilupapäätös LVM 1153/07/2016), jokainen operaattori on velvoitettu 99 % peittoasteeseen Manner-Suomessa kolmen vuoden kuluttua toimiluvan mukaisen toiminnan alkamisesta. Toiminta sai alkaa 1.2.2017, joten peittovaatimus (koskien myös kohtuullista sisätilapeittoa) on ollut voimassa 1.2.2020 alkaen. Tästä huolimatta Suomessa on edelleen matkapuhelinten sisätilakuuluvuusongelmia erityisesti asuinrakennuksissa, jotka sijaitsevat joko uusilla asuinalueilla tai hieman keskusta-alueiden ulkopuolella. Ongelmat eivät rajoitu ainoastaan

asuinrakennuksiin, mutta julkisissa ja kaupallisissa rakennuksissa on usein jo aikaisemmin rakennettu sisätilakuuluvuutta parantava verkko. Riskinä on erityisesti tilanteet, joissa rakennuksen omistaja tai haltija velvoitettaisiin sisäverkon muutoksiin tilanteessa, jossa verkkokuuluvuus on erittäin heikko jo rakennuksen ulkopuolellakin. Jälkimmäinen ei ole eikä voi olla omistajan / haltijan vastuulla, joten miten tällaisessa tilanteessa toimittaisiin, tulisi ratkaista esityksessä, vaikka oletettavasti tällaisia kohteita ei ole paljoa. Ei kuitenkaan voi olla niin, että tällaisen kohteen omistajan / haltijan tulisi tällöin ryhtyä itse verkko-operaattoriksi.

Hallituksen esityksessä on tunnistettu kilpailullinen riski siitä, että voittanut operaattori ei teekään rakennukseen sisäverkkoa oma-aloitteisesti, vaikka se olisi taloudellisesti järkevää, vaan jää odottamaan rakennuksen omistajan tai haltijan tilausta sisäverkon rakentamiseksi. Tämä riski tulisi pyrkiä eliminoimaan ja lainsäädännöllisesti ja/tai sopimuksellisesti velvoittaa operaattori toimimaan tavalla, joka johtaa kustannusriskin kantavan omistajan tai haltijan kannalta edullisimpaan lopputulokseen.

Samaan ongelmatiikkaan liittyy se, että joissain tapauksissa aktiivilaitteiden valinnat voivat olla operaattorikohtaisia, ts. mikäli operaattori kilpailutetaan alkuperäisen asennuksen jälkeen ja operaattori vaihtuu, se saattaa johtaa tilanteeseen, jossa rakennuksen omistajalle tai haltijalle aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia johtuen siitä, että uuden operaattorin teknologia ei tue aiemman operaattorin käyttämiä aktiivilaitteita. RT:n näkemyksen mukaan tulisi edellyttää yhteiskäyttöisten laitteiden suosimista, mikä mahdollistaa kilpailun ja joustavat vaihdokset niin päätettäessä. Mikäli näin ei tapahdu, toissijaisesti tulisi säätää, kuten esityksen perusteluissakin on pohdittu: "Yksi vaihtoehto olisi, että rakennuksen tai rakennelman omistajan maksettavaksi tulisivat sellaiset sisäverkon passiiviset komponentit, jotka olisivat lähtökohtaisesti kaikkien verkko-operaattoreiden hyödynnettävissä ja kilpailutuksen voittaneen verkko-operaattorin maksettavaksi tulisivat sellaiset aktiivilaitteet, jotka olisivat verkko-operaattorikohtaisia."

Uudiskohteiden osalta RT kiinnittää huomiota siihen, että:

Kohdemäärittelyn pitäisi mahdollistaa edellytettävien teknisten asennusten huomiointi riittävän aikaisessa vaiheessa rakennusprojektia, lähtökohtaisesti ja mahdollisuuksien mukaan jo suunnitteluvaiheessa. Säännöksessä käytetty kohdemäärittely, jonka mukaan säännös koskee "rakennuksia tai rakennelmia, joissa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski" on hyvin avoin. Esityksessä viitataan rakennustyyppilistauksen osalta alkuperäiseen lakiin, mutta tuolta ei tällaista listausta löytynyt. RT katsoo, että rakennustyyppilistaus tulisi merkitä näkyviin hallituksen esitykseen, mieluiten mahdollisimman tarkkarajaisessa muodossa tai ainakin maininta, millaisia rakennuksia tai rakennelmia säännös ei koske (asuinrakennukset). RT esittää, että listaus olisi samassa muodossa kuin yhdeksänkohtainen rakennustyyppiluokitus energiatehokkuusasetuksessa (YmA 1010/2017, 4§).

Aleksi Randell
Toimitusjohtaja
Rakennusteollisuus RT ry